

<http://www.aish.co.il/h/pes/p/48862067.html>

מכת דם – ע"פ מדרשי חז"ל

מאת רנית אברמוביץ

המכה הראשונה, דם – מימי מצרים הופכים לדם.

המאמר הקודם: עשרת מכות מצרים - הסיפור המלא (כמעט...).

שמות ז', י"ז-כ"ה

ואמרת אליו [אל פרעה] ... הנה אנוכי מכה במטה אשר בידי על המים אשר ביאור ונהפכו לדם. והדגה אשר ביאור תמות, ובאש היאור, ונלאו מצרים לשתות מים מן היאור.

ויאמר ה' אל משה, אמור אל אהרן: קח מטף ונטה ידך על מימי מצרים, על נהרותם, על יאוריהם, ועל אגמיהם, ועל כל מקוה מימיהם, ויהיו דם. והיה דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים.

ויעשו כן ... לעיני פרעה ולעיני עבדיו, ויהפכו כל המים אשר ביאור לדם.

והדגה אשר ביאור מתה, ויבאש היאור, ולא יכלו מצרים לשתות מים מן היאור...

ויעשו כן חרטומי מצרים בלטיהם, ויחזק לב פרעה...

ויחפרו כל מצרים סביבות היאור מים לשתות...

משה נשלח אל פרעה ומזהיר אותו מראש – "אם לא תשחרר את עם ישראל, הקב"ה יהפוך את היאור לדם", ופרעה מסרב.

אהרן מטה את המטה מעל ליאור, לעיני פרעה ועבדיו, והמים הופכים לדם.

מדוע אהרן ולא משה? - כאשר משה עמד להיוולד ראו המצרים שעתיד לבוא לעולם אדם שיושיע את ישראל. לכן ציווה פרעה להשליך את כל התינוקות הזכרים ליאור. וכמו שכולנו זוכרים, משה הושלך ליאור בתוך תיבת גומא, נשלה מן המים על ידי בת פרעה, וגדל בבית פרעה. משה מכיר טובה ליאור שבזכותו הוא ניצל, ונמנע מלהכותו.

מצרים, מדינה שחונה, התלויה במימי היאור לשתייה, חקלאות ורחצה. המצרים חפרו רשת של תעלות ובורות (יאורים) המוליכים את המים לכל מקום בו יש בהם צורך. דגי היאור מהווים חלק חשוב בתפריט המצרי (בפרט שהצאן היה אחד מאיליהם).

חשיבותו של היאור רבה כל כך, עד שהוא עצמו נהיה אחד מאילי מצרים. והנה, בין רגע הופכים מי הנהר "הקדוש" לדם. המים מאדימים כמו דם, מסריחים כמו דם, והדגים מתים (שלא כמו במקרה של סחף אדום ועשיר במזון, שגורם דווקא להתרבות הדגה).

אך לא רק מי היאור הופכים לדם. גם המים שנמשכו בתעלות ונאספו בבורות; גם המים בכלי האבן והעץ; ואפילו הזיעה והרוק הופכים לדם ברגע שהם נפליטים מן הגוף.

דם נוזל מאילי העץ והאבן, דם נפלט מקורות הבתים, עצי ההסקה פולטים דם עד שהאש כובה ואי אפשר לאפות ולבשל מזון...

רק במקום אחד נשארים המים צלולים וזכים – בארץ גושן, שם גרים בני ישראל.

פרעה לא מתרשם יותר מידי, גם לו יש מכשפים. הוא קורא להם, ואלה, נוטלים מעט מים חיים מארץ גושן, עושים הוקוס פוקוס, והופכים אותם לדם. "נו..." אומר פרעה, "באתם למכור קרח לאסקימוסים? כישופים זה לא מה שחסר במצרים". ובכל זאת, הדם שנזל מקירות הארמון די מגעיל אותו...

היאור זורם כמנהגו, ראשיתו מים זכים, אך ברגע שהוא נכנס לגבול מצרים, המים משתנים והופכים לדם. המצרים צמאים. הם חופרים בורות מים, ואלה מתמלאים בדם. הם סוחטים פירות, אך המיץ מבאיש ומאדים, הם מאלצים את בני ישראל לשתות יחד עמם מאותו כלי, והנה העברי שותה מים, והם – דם. לא נשארת להם ברירה אלא לקנות מים מבני ישראל, והנה הפלא ופלא, דווקא המים האלה נשארים מים, והמצרים מצליחים סוף סוף להרוות את צימאונם, ולהעשיר את בני ישראל.

פרעה מרוצה מהפתרון – "אם מדובר בכסף, אז מזה לא חסר לי".

למה נענשו המצרים ב"דם"?

1. **מפני שהם השליכו את התינוקות ליאור (וכנגד מותם, מתו הדגים).**
2. **מפני שמנעו מנשות ישראל לטבול במים לטהרתן, כדי "לצמצם" את הילודה.**
3. **מפני שעל פי עצת החרטומים, היו שוחטים מידי יום 300 תינוקות עבריים, כדי שפרעה יוכל לרחוץ בדמם ולהירפא מהצרעת בה לקה.**
4. **סיבה נוספת למותם של הדגים היא שהם נהנו מבשר התינוקות שהושלכו ליאור.**

שבעה ימים נמשכה המכה, אך גם לאחר שחלפה, זמן רב עבר עד שנמוג הריח הרע שעלה מן הדגים המתים.

המאמר הבא: מכת צפרדע.

***לכל השואלים, כל המאמרים מבוססים על מדרשי חז"ל (לפרטים נוספים קראו את מאמר ההקדמה).**

ניתן לקרא מאמר זה גם בקישור הבא: <http://www.aish.co.il/h/pes/p/48862067.html>

אהבתם את המאמר? בתור ארגון ללא מטרת רווח, aish.co.il נתמך על ידי קוראים כמוכם שמאפשרים לנו להמשיך לפעול ולספק מאמרים בעלי רלוונטיות ותוכן משמעותי לחיים לעשרות אלפי קוראים ברחבי העולם.

הקליקו כאן כדי לתרום: <https://secure.aish.com/secure/pledge-he.php>

כל הזכויות שמורות © 1995 - 2016 אש התורה - <http://www.aish.co.il>